

JĘZYK POLSKI - KL I LO- POZIOM PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 2

GWIAZDKĄ OZNACZONO POZIOM ROZSZERZONY

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
RENESANS – O EPOCE					
1. i 2. U progu czasów nowożytnych	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na kiedy datowany jest początek renesansu w Europie • podaje umowną datę początku renesansu w Polsce • wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy epoki • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>reformacja</i> i opisuje rolę Marcina Lutra • dostrzega związki pomiędzy odrodzeniem a antykiem 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia, na czym polegała reformacja i jakie były jej przyczyny • opisuje przemiany kulturowe, które stały się podwalinami nowej epoki • podaje przykłady związków pomiędzy renesansem a antykiem • wymienia wyznania protestanckie • wyjaśnia znaczenie pojęć <i>humanizm</i> i <i>antropocentryzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia społeczne uwarunkowania narodzin epoki odrodzenia • charakteryzuje rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>ad fontes</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ antyku na narodziny nowej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie było podłoże różnicy pomiędzy periodyzacją renesansu w Europie i w Polsce • omawia wpływ teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika, wynalezienia druku i upadku Konstantynopola na kształtowanie się renesansu
3. i 4. Filozofia renesansu	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska czołowych filozofów i myślicieli epoki odrodzenia • streszcza fragment <i>Pochwały głupoty</i> Erazma z Rotterdamu • przedstawia główny temat <i>Księcia</i> Niccolò Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze założenia filozofii Erazma z Rotterdamu • opisuje ogólne tendencje filozoficzne odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyczerpująco przedstawia problematykę fragmentów <i>Pochwały głupoty</i> i <i>Księcia</i> • w kontekście fragmentów tekstów Machiavellego i Erazma z Rotterdamu wyjaśnia znaczenie terminów <i>machiawelizm</i> i <i>tolerancja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat poglądów Erazma z Rotterdamu i Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia wpływ filozofii Platona na myśl renesansową • wypowiada się na temat gatunku zapoczątkowanego przez Michela de Montaigne'a • podejmuje dyskusję na temat etyki w kontekście dzieła Niccolò

					Machiavellego
6. i 7. Sztuka renesansu	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej • ogólnie wypowiada się na temat najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego i objaśnia je na przykładach • prezentuje dzieła polskiego renesansu • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>akt, portret, perspektywa, scenka rodzajowa, krużganki, miasto idealne, sfumato</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej • omawia twórczość najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli) 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje renesansowe dzieło sztuki • charakteryzuje wpływ antyku na sztukę odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje twórczość renesansowych artystów północnych • analizuje i ocenia dzieła renesansowe • wypowiada się na temat muzyki XVI-wiecznej
8. Teatr renesansowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy teatru elżbietańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnice pomiędzy teatrem renesansowym a średniowiecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • wlicza podobieństwa i różnice pomiędzy teatrem renesansowym a antycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje konwencje teatralne powstałe w renesansie • omawia zjawisko teatru dell'arte 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podobieństwa oraz różnice pomiędzy dramatem humanistycznym a elżbietańskim
RENEANS – TEKSTY Z EPOKI					
9. Poezja religijna Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem <i>Pieśń XXV z Ksiąg wtórych</i> Kochanowskiego • określa rodzaj liryki występujący w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego pieśni • określa gatunek utworu i wskazuje na jego pochodzenie 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wiersz • wyjaśnia, na czym polega renesansowy charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje kreację Boga w pieśni z Jego obrazem w utworach średniowiecznych • rozpoznaje rodzaj wersyfikacji zastosowany w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie indywidualnych poszukiwań wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>Deus artifex</i> i odnosi je do utworu Jana Kochanowskiego • konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Pietera Bruegla <i>Żniwa</i> i formułuje wnioski
10. i 11. Świat myśli Jana Kochanowskiego utrwalony w <i>Pieśniach</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem podane pieśni • wskazuje elementy światopoglądu renesansowego w utworach Kochanowskiego • definiuje pieśń jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wierszy charakteryzuje światopogląd poety • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje wątki horacjańskie w pieśniach Jana Kochanowskiego • analizuje wiersze pod kątem obecności elementów stoicyzmu i epikureizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy i interpretacji utworów • wskazuje w pieśniach cechy wiersza sylabicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje <i>Pieśń XXIV z Ksiąg wtórych</i> z wierszami Horacego • konfrontuje pieśni Jana Kochanowskiego z obrazem Tycjana <i>Trzy okresy życia</i>

12. Liryka obywatelska Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragmenty <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> i <i>Pieśń XIV z Ksiąg wtórych</i> • określa rodzaj liryki, podmiot liryczny i adresata lirycznego utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • określa historyczne tło powstania <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi tematykę pieśni do światopoglądu renesansowego • dokonuje analizy i interpretacji wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • w kontekście utworu Jana Kochanowskiego wypowiada się na temat roli osób sprawujących władzę • podaje cechy wiersza sylabicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty interpretacyjne utworów Kochanowskiego oraz nawiązania do nich
13. Renesansowy obraz arkadii	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Pieśni świętojańskiej o sobótce</i> • określa rodzaj liryki i wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunek wiersza i odnosi go do tradycji literackiej • w kontekście utworu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sielanka, arkadia, literatura pastoralna, folklor, idylla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w wierszu toposy renesansowe • wskazuje w utworze środki stylistyczne i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi tematykę wiersza do obyczajowości ziemiańskiej XVI w. • podejmuje dyskusję na temat realiów życia wiejskiego oraz wizji poetyckiej wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi mit arkadyjski do zjawisk współczesnej kultury • konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Giorgionego <i>Burza</i>
14. <i>Fraszki</i> – poezja dnia codziennego	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w czytanych fraszkach tematykę autobiograficzną, refleksyjno-filozoficzną i obyczajową 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie poznanych utworów charakteryzuje fraszkę jako gatunek literacki • wskazuje we fraszkach elementy światopoglądu i obyczajowości renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje we fraszkach konteksty antyczne i biblijne 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje fraszki pod kątem renesansowego obrazu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia topos świata jako teatru • konfrontuje wybraną fraszkę z obrazem Giuseppe Arcimbolda <i>Jesień</i>
15., 16. i 17. <i>Żaden ojciec podobno barziej nie milował / Dziecięcia – Treny</i> Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi <i>Treny</i> do biografii Jana Kochanowskiego • czyta ze zrozumieniem wskazane utwory • definiuje tren jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy filozofii stoickiej w <i>Trenach</i> • rozpoznaje w <i>Trenie IX</i> pozorny panegiryk • odnajduje w <i>Trenie XIX</i> informacje świadczące o odbudowie światopoglądu poety • wyjaśnia znaczenie określeń <i>poezja funeralna</i> i <i>liryka żałobna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wskazane treny • przedstawia kryzys światopoglądowy poety na podstawie trenów: IX, X i XI 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w <i>Trenach</i> • wyjaśnia, na czym polegała innowacyjność <i>Trenów</i> Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie cyklu <i>Trenów</i> omawia kompozycję epicedium
18. Tłumaczenie wierne czy piękne – o <i>Psalterzu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem psalmy w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi <i>Psalterz Dawidów</i> do tradycji biblijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat specyfiki przekładu • porównuje Psalm 130 w 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia Psalm 130 w przekładzie Jana Kochanowskiego z pieśnią 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi Psalm 130 w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego do

Dawidów Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje psalm jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>translatoryka</i>, <i>humanizm chrześcijański</i>, <i>poeta doctus</i> 	przekładzie Jana Kochanowskiego z wersją utworu z Biblii Tysiąclecia	<i>Czego chcesz od nas, Panie</i> i wypowiada się na temat spójności światopoglądowej poety <ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat granic wolności tłumacza 	analogicznych zjawisk w kulturze
19. Podsumowanie wiadomości na temat Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> przytacza najważniejsze wydarzenia z biografii Jana Kochanowskiego podaje tytuły omówionych utworów Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wybrane wiersze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat światopoglądu Jana Kochanowskiego w kontekście jego biografii i twórczości
*20. <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i> Andrzeja Frycza Modrzewskiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły ksiąg rozprawy relacjonuje poglądy Modrzewskiego, zawarte w przeczytanym fragmencie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze postulaty pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia źródło toposu utopii relacjonuje najważniejsze założenia utworu Thomasa More'a 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat realizacji idei utopii – w obszarze literatury i w świecie realnym 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie opracowuje koncepcję idealnego państwa i społeczeństwa oraz uzasadnia swoje tezy konfrontuje wyobrażenie idealnej społeczności z obrazem Lucasa Cranacha starszego <i>Złoty wiek</i>
*21. <i>Kazania sejmowe</i> Piotra Skargi	<ul style="list-style-type: none"> przytacza argumentację zaprezentowaną przez Piotra Skargę wyjaśnia znaczenie terminu <i>retoryka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nakreśla kontekst historyczny <i>Kazań sejmowych</i> odnajduje w tekście wątki biblijne wyjaśnia znaczenie terminów: <i>anarchia szlachecka</i>, <i>złota wolność</i>, <i>tolerancja religijna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w utworze środki retoryczne charakteryzuje stylizację proroczej groźby w <i>Kazaniach sejmowych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat aktualności <i>Kazań sejmowych</i> we współczesnej Polsce konfrontuje treść obrazu Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i> z realiami historycznymi i formułuje wnioski na temat ideologicznej funkcji obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje obraz Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i>
22. <i>Sonety do Laury</i> Francesca Petrarcki	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem wskazane utwory określa rodzaj liryki zastosowany w wierszach definiuje sonet jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> określa podmiot liryczny, adresata lirycznego oraz sytuację liryczną w wierszach wypowiada się na temat kreacji podmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wiersz opisuje uczucia podmiotu lirycznego wskazuje w utworach przykłady idealizacji kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie poznanych utworów charakteryzuje zjawisko petrarkizmu podjmuje dyskusję na temat wpływu twórczości Francesca Petrarcki na 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dwa sposoby obrazowania piękna kobiecego na przykładzie obrazów Giorgionego <i>Śpiąca Wenus</i> i Domenica Ghirlandaia <i>Portret</i>

		lirycznego • wskazuje w podanych utworach cechy gatunkowe sonetu		skonwencjonalizowanie poezji miłosnej	<i>Giovanny Tornabuoni</i>
24. <i>Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy</i> Miguela de Cervantesa Saavedry	• streszcza dzieło Cervantesa • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>walka z wiatrakami</i>	• wymienia cechy gatunkowe romansu rycerskiego i ilustruje je przykładami z literatury średniowiecznej • charakteryzuje na podstawie tekstu głównych bohaterów powieści	• wyjaśnia istotę parodii i podaje odpowiednie przykłady • analizuje utwór Cervantesa pod kątem parodii romansu rycerskiego	• rozpatruje charakterystyki głównych bohaterów powieści jako odbicie dwoistej natury ludzkiej	• konfrontuje poznany tekst z obrazem Honoré Daumiera <i>Don Kichot</i> • tworzy parodię dowolnego dzieła literackiego
*25. Początki noweli – Giovanni Boccaccio <i>Dekameron</i>	• streszcza nowelę <i>Sokół</i> • definiuje nowelę jako gatunek	• wypowiada się na temat <i>Dekameronu</i> jako cyklu nowel • na podstawie tekstu podaje cechy gatunkowe noweli	• wyróżnia elementy kompozycyjne noweli	• analizuje utwór pod kątem światopoglądu renesansowego	• omawia obraz Sandra Botticellego <i>Uczta w piniowym lesie</i>
26., 27., 28., 29. i 30. <i>Makbet</i> Williama Szekspira	• streszcza dramat <i>Makbet</i> • wymienia tytuły najważniejszych dzieł Williama Szekspira	• przedstawia zarys biografii Williama Szekspira • omawia cechy charakterystyczne teatru elżbietańskiego • porównuje dramat szekspirowski z dramatem antycznym • charakteryzuje głównych bohaterów tragedii • wskazuje przyczyny ostatecznej klęski Makbeta	• wyjaśnia znaczenie określenia <i>kwestia szekspirowska</i> • analizuje pod względem psychologicznym motywację działań głównych bohaterów dramatu • określa rolę czarownic w budowaniu napięcia w sztuce • wskazuje elementy świata irracjonalnego i opisuje ich znaczenie • omawia funkcję elementów humorystycznych w <i>Makbecie</i>	• analizuje przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira • wymienia przykłady adaptacji dzieł Szekspira • definiuje tragizm w utworze	• streszcza <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • omawia wybraną adaptację <i>Makbeta</i> bądź <i>Hamleta</i> i konfrontuje ją z tekstem dramatu
RENEZANS – NAUKA O JEZYKU					
32. Styl artystyczny	• wymienia cechy charakterystyczne stylu	• wyjaśnia różnicę pomiędzy stylem	• prezentuje na przykładach cechy stylu renesansowego	• rozpoznaje wiersz sylabiczny i określa jego	• wskazuje chwyt retoryczne w

	renesansowego	artystycznym a stylami funkcjonalnymi	• wskazuje przykłady parodii, trawestacji i pastiszu	cechy	przykładowych tekstach publicystycznych z okresu odrodzenia oraz współczesnych • analizuje problem oryginalności dzieła literackiego w kontekście konwencji stylistycznej
RENEANS – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
33. Podsumowanie wiadomości na temat kultury renesansu	• relacjonuje opinie o epoce zawarte we fragmentach tekstów <i>Renesans</i> Jerzego Ziomka oraz <i>Czy diabeł może być zbawiony i 27 innych kazań</i> Leszka Kołakowskiego	• w kontekście fragmentu książki Jerzego Ziomka porównuje możliwości, jakie stwarzał ludziom renesans, z epoką poprzednią	• wypowiada się na temat związków kultury narodowej z europejską	• podejmuje dyskusję na temat renesansu w kontekście fragmentu książki Leszka Kołakowskiego	• formułuje własną opinię dotyczącą stereotypów w postrzeganiu renesansu
34. Powtórzenie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat renesansu	• wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej	• formułuje wnioski na tematy związane z twórczością renesansową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa renesansu	• uczestniczy w dyskusji na tematy związane z renesansem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa renesansowego
RENEANS – NAWIĄZANIA					
35. Śladami renesansu	• rozpoznaje wpływy kultury renesansowej w różnych dziełach sztuki	• wymienia osiągnięcia cywilizacyjne renesansu oraz ich wpływ na rozwój człowieka	• przedstawia wpływ sztuki renesansowej na późniejsze epoki	• prezentuje dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu	• omawia i ocenia dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu
36. Cywilizacja odrodzenia – odrodzenie cywilizacji	• relacjonuje poglądy Jeana Delumeau zawarte we fragmencie tekstu <i>Cywilizacja Odrodzenia</i> • wymienia najważniejsze osiągnięcia epoki	• podaje przykłady wpływu renesansu na współczesną cywilizację	• wyjaśnia, dlaczego czasy renesansu rozpoczynają epokę nowożytną • podejmuje dyskusję na temat osiągnięć renesansu	• ocenia z własnej perspektywy przełomowy charakter epoki	• konfrontuje osiągnięcia kultury renesansu ze znanymi sobie dziełami sztuki
*37. <i>Mona Lisa</i> w czasach popkultury	• wypowiada się na temat zjawiska popkultury • formułuje wypowiedź na	• porównuje obraz Jeana-Michela Basquiata z pierwowzorem	• przedstawia własną opinię na temat przetwarzania ikon historii sztuki przez	• analizuje funkcję wykorzystania <i>Mona Lisy</i> w dziele popkulturowym	• podejmuje dyskusję na temat tego, czym jest sztuka

	temat <i>Mona Lisy</i> Leonarda da Vinci		popkulturę		
*38. O śmierci ponad epokami – *** [<i>Anka! to już trzy i pół roku</i>] Władysława Broniewskiego	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem wiersz Władysława Broniewskiego określa rodzaj liryki, wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w utworze nawiązania do <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego określa w kontekście wiersza etymologię imienia Zofia 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje analizy stylistycznej wiersza wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszu Broniewskiego w kontekście <i>Trenów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat opisu śmierci i żałoby w różnych okresach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> pisze analizę porównawczą wierszy *** [Anka! to już trzy i pół roku] Władysława Broniewskiego i <i>Tren XIX</i> Jana Kochanowskiego
39. <i>Makbet</i> z przymrużeniem oka	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment utworu <i>Trzy wiedźmy</i> Terry'ego Pratchetta odnajduje w czytanej tekście aluzje do <i>Makbeta</i> Williama Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje utwór jako parodię i podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki nadające tekstowi efekt komediowy 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat funkcjonowania parodii 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy świadczące o oryginalnym podejściu twórcy do gatunku powieści
*40. <i>Elżbieta królowa Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie obejrzanego spektaklu Teatru Telewizji charakteryzuje królową Elżbietę, uwypukla złożoność jej postaci 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje kontekst historyczny przedstawienia 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat kreacji odtwórczyni tytułowej roli 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat problemów osób sprawujących władzę w czasach renesansu i dzisiaj 	<ul style="list-style-type: none"> omawia specyfikę Teatru Telewizji
41. <i>Romeo i Julia</i> współcześnie	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fabułę <i>Romeo i Julii</i> w reż. Baza Luhrmanna opisuje swoje wrażenia po obejrzeniu filmu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje film Luhrmanna z utworem Williama Szekspira wyjaśnia znaczenie terminów: <i>adaptacja, ekranizacja, interpretacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje szczegółowej analizy porównawczej wybranych scen filmu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat funkcji kiczu w filmie podjmuje dyskusję o granicach dowolności adaptacji 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża swoją opinię na temat rekwizytów, kostiumów oraz sposobu filmowania i montażu
*42. <i>Królowa Margot</i>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje relacje panujące na dworze francuskim, które zostały przedstawione w filmie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia historyczne stanowiące tło fabuły filmu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje pobudki, jakimi kierowała się tytułowa bohaterka filmu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie fabuły filmu rozważa problem zła w człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje konteksty i nawiązania wykorzystane w filmie
BAROK – O EPOCE					
45. i 46. Barok – świat wewnętrznych sprzeczności	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia etymologię nazwy <i>barok</i> określa ramy czasowe epoki podaje daty początku i 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem wyjaśnia, dlaczego XVI w. nazywa się czasem 	<ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego charakteryzuje specyfikę polskiego baroku 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat życia codziennego w baroku 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ soboru trydenckiego na kształt epoki podaje przykłady teatralizacji życia w baroku

	końca baroku w Polsce	wojen • tłumaczy znaczenie terminów <i>monarchia absolutna</i> i <i>kontrreformacja</i>			• charakteryzuje tło historyczne epoki
47. i 48. Człowiek wobec nieskończoności – filozofia czasów baroku	• streszcza fragmenty traktatów Kartezjusza: <i>Medytacji o pierwszej filozofii</i> i <i>Rozprawy o metodzie</i> • relacjonuje fragment <i>Myśli</i> Pascala	• przedstawia podstawowe założenia filozofii Kartezjańskiej • wymienia najważniejsze elementy filozofii Blaise’a Pascala	• objaśnia sens stwierdzenia <i>Myślę, więc jestem</i> • tłumaczy znaczenie sformułowania <i>zakład Pascala</i> • wyjaśnia, jak rozumie określenie <i>trzcina myśląca</i>	• wymienia nazwiska przedstawicieli spirytualizmu, naturalizmu i panteizmu oraz charakteryzuje ich poglądy • formułuje swoją opinię na temat myśli barokowej	• przedstawia charakterystykę głównych nurtów myśli barokowej, korzystając z różnych źródeł informacji
49. i 50. Sztuka baroku	• rozpoznaje cechy stylu barokowego na podstawie wskazanych dzieł • wymienia nazwiska najważniejszych twórców okresu baroku • podaje najistotniejsze cechy stylu barokowego	• omawia twórczość przedstawicieli sztuki barokowej • charakteryzuje malarstwo barokowe, posługując się przykładami dzieł • na przykładzie wybranej budowli przedstawia cechy architektury barokowej	• omawia założenia światopoglądowe sztuki baroku • charakteryzuje operę jako zjawisko typowe dla baroku • wyjaśnia, czym był teatr dworski	• określa, na czym polegało znaczenie Kościoła jako mecenas sztuki • dokonuje analizy rzeźby barokowej według wskazanych kryteriów • opisuje działalność szkolnego teatru jezuitów w Polsce	• analizuje i interpretuje wybrane dzieło sztuki barokowej
BAROK – TEKSTY Z EPOKI					
52. Wprowadzenie do literatury barokowej	• charakteryzuje dwa nurty poezji barokowej: dworski i metafizyczny	• wymienia nazwiska przedstawicieli klasycyzmu barokowego • definiuje termin <i>marinizm</i>	• omawia twórczość Moliera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sacrum</i> , <i>profanum</i> , <i>vanitas</i>	• przedstawia różnice pomiędzy nurtem dworskim i metafizycznym literatury baroku a klasycyzmem francuskim	• streszcza wybrany dramat Pierre’a Corneille’a bądź Jeana Racine’a
53. Poezja metafizyczna Mikołaja Sępa Szarzyńskiego	• czyta ze zrozumieniem wiersze poety • omawia przynależność Mikołaja Sępa Szarzyńskiego do dwóch epok: renesansu z uwagi na lata życia i baroku ze względu na prekursorską twórczość	• odnajduje cechy poezji metafizycznej w utworach Sępa Szarzyńskiego • wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego i określa sytuację liryczną we wskazanych wierszach	• wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach • dokonuje analizy stylistycznej i interpretacji wierszy Sępa Szarzyńskiego	• porównuje obraz Boga zawarty w utworach Sępa Szarzyńskiego z obrazem Boga w <i>Hymnie</i> Jana Kochanowskiego • podejmuje dyskusję na temat aktualności poezji Sępa Szarzyńskiego	• analizuje pogląd poety na temat sensu istnienia na podstawie wskazanych sonetów • konfrontuje sonety Sępa Szarzyńskiego z obrazem Juana de Valdésa Leala <i>In ictu oculi</i>

*54. Poezja Daniela Naborowskiego	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu <i>Krótkość żywota</i> cechy literatury metafizycznej odnajduje w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej</i> i omawia cechy literatury dworskiej 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje wiersz <i>Krótkość żywota</i> jako traktat z tezą i potwierdzającą ją argumentacją 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wiersze <i>Krótkość żywota</i> oraz <i>Na oczy królowny angielskiej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie paradoksów kończących wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje obraz Georges'a de La Toura <i>Maria Magdalena</i>
*55. Poezja dworska Jana Andrzeja Morsztyna	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wiersza <i>Do trupa</i> definiuje sonet jako gatunek przytacza definicję paradoksu i podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę konceptu w wierszach <i>O swej pannie</i> i <i>Do trupa</i> odnajduje elementy sensualizmu w omawianych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersze Jana Andrzeja Morsztyna definiuje marinizm po omówieniu twórczości Jana Andrzeja Morsztyna 	<ul style="list-style-type: none"> omawia koncept stanowiący oś konstrukcyjną utworu <i>O swej pannie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście barokowego ujęcia tematu śmierci porównuje wiersz <i>Do trupa</i> z rzeźbą Berniniego <i>Śmierć błogosławionej Ludwiki Albertoni</i>
56. Zbytki sarmackie według Wacława Potockiego	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazane fragmenty <i>Zbytków polskich</i> wyjaśnia znaczenie terminu <i>sarmatyzm</i> na podstawie tekstu omawia zamiłowanie XVII-wiecznej szlachty i duchowieństwa do życia ponad stan 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje we fragmencie <i>Zbytków polskich</i> elementy nurtu sarmackiego przedstawia obraz społeczeństwa wyłaniający się z podanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fakty na temat wojen polsko-szwedzkich w XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy analizę formalną tekstu i przedstawia funkcję użytych w nim środków językowych podjmuje dyskusję na temat społeczeństwa polskiego w kontekście utworu Wacława Potockiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ przymusowej konwersji na życie i twórczość Wacława Potockiego
57. Sarmaty portret własny – <i>Pamiętniki</i> Jana Chryzostoma Paska	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sarmatyzm oraz wymienia jego wady i zalety przytacza najważniejsze fakty z biografii pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia biografię Paska i wskazuje w niej fakty typowe dla Sarmaty na podstawie utworu definiuje pamiętnik 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście <i>Pamiętników</i> elementy mentalności sarmackiej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje styl i język <i>Pamiętników</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat elementów mentalności sarmackiej u współczesnych Polaków
*59. Angielska poezja metafizyczna	<ul style="list-style-type: none"> omawia charakter twórczości angielskich poetów metafizycznych 	<ul style="list-style-type: none"> określa, na czym polega koncept w wierszu <i>Pchła</i> Johna Donne'a rozpoznaje oryginalny charakter utworu Donne'a 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje analizy i interpretacji wiersza <i>Pchła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat współczesnych przykładów niebanalnego ukazania erotyzmu w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i porównuje obrazy <i>Ogród miłości</i> Petera Paula Rubensa oraz <i>Vanitas</i> Pietera Claesza przedstawia w kontekście analizowanych obrazów przykłady łączenia ze sobą

					dwóch skrajnych kręgów tematycznych
BAROK – NAUKA O JĘZYKU					
61. Środki wyrazu artystycznego i ich funkcje	<ul style="list-style-type: none"> wymienia środki wyrazu artystycznego właściwe dla stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje środki artystycznego wyrazu oraz określa ich funkcję w dziele literackim prezentuje na przykładach cechy stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi termin <i>makaronizm</i> do współczesnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat wpływu stylu barokowego na treść utworów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje na podstawie wybranych utworów style renesansowy i barokowy
BAROK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
62. Podsumowanie wiadomości na temat baroku	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje opinie na temat baroku zawarte we fragmentach książek <i>Dzieje literatury polskiej</i> Juliana Krzyżanowskiego i <i>Helikon sarmacki</i> Andrzeja Vincenza 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia rodzimości w piśmiennictwie barokowym 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat demokratycznego charakteru piśmiennictwa barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję dotyczącą nieobecności literatury barokowej w świadomości społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w literaturze i sztuce barokowej elementy ponadczasowe
63. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat twórczości barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski na tematy związane z twórczością barokową określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa baroku 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na tematy związane z barokiem i stosuje odpowiednie argumenty w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości barokowej formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące twórczości barokowej
BAROK – NAWIĄZANIA					
64. Śladami baroku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje inspiracje barokowe w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady motywów w kulturze współczesnej wywodzących się z baroku 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunek do baroku na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje przykład dzieła zainspirowanego sztuką barokową 	<ul style="list-style-type: none"> szczegółowo omawia wybrany przykład współczesnego dzieła inspirowanego sztuką barokową
65. Barokowe inspiracje	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem wskazane teksty streszcza w punktach fragmenty <i>Kuli Pascala</i> Jorge Luisa Borgesa 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje elementy estetyki barokowej we fragmencie <i>Wojny futbolowej</i> Ryszarda Kapuścińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje sylwetkę Ryszarda Kapuścińskiego referuje wykład Borgesa i interpretuje ostatnie zdanie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> konfrontuje cechy estetyki barokowej wymienione przez Kapuścińskiego z dziełami sztuki zamieszczonymi w podręczniku podejmuje dyskusję na 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje barokową wizję świata i człowieka opisaną przez Pascala z niepokojami współczesnych ludzi ocenia aktualne przejawy estetyki barokowej w sztuce

				temat obecności estetyki barokowej we współczesnym świecie	i życiu codziennym
*66. Ideał kobiecego piękna	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w podręczniku oraz dostępnych sobie źródłach akty kobiece powstałe w baroku i w innych epokach 	<ul style="list-style-type: none"> • dobiera obrazy według kryterium kompozycji wykorzystanej przez Fernanda Botera w dziele <i>Leżąca naga kobieta z kwiatami</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Botera z aktami barokowymi, wskazuje elementy zaczerpnięte z tradycji i komentuje sposób ich przetworzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat ewolucji ideału kobiecego piękna 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat obecności i funkcji kiczu we współczesnych przedstawieniach kobiety
*67. Barok w poezji współczesnej	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj liryki oraz zasadę kompozycyjną, według której zbudowany jest wiersz Jarosława Marka Rymkiewicza <i>Róża oddana Danielowi Naborowskiemu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję anafory 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością topiki barokowej i wskazuje toposy wykorzystane w wierszu Rymkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje utwór Rymkiewicza z wierszem barokowym o podobnej konstrukcji • wyjaśnia znaczenie symbolu róży obecnego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację dotyczącą toposu róży w literaturze i sztuce
*68. <i>Trans-Atlantyk</i> Witolda Gombrowicza wobec tradycji sarmackiej	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje we fragmencie <i>Trans-Atlantyku</i> Gombrowicza cechy języka Jana Chryzostoma Paska • wskazuje w tekście elementy mentalności sarmackiej 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje najważniejsze fakty z życia i twórczości Witolda Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się ogólną znajomością treści utworu Witolda Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sposoby ośmieszenia mentalności sarmackiej zastosowane przez Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> • w kontekście fragmentu utworu podejmuje dyskusję na temat stosunku do emigrantów i problemów związanych z asymilacją na obczyźnie
69. Barokowa teatralność w opowieści filmowej	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w filmie <i>Vatel</i> w reż. Rolanda Joffégo elementy teatralizacji życia w baroku • opisuje przedstawioną w filmie barokową arystokrację 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje kadry filmowe z reprodukcjami barokowych obrazów zamieszczonymi w podręczniku • ocenia postępowanie arystokracji ukazane w filmie 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w filmie toposy barokowe • analizuje postępowanie tytułowego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje motyw lustra obecny w filmie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób przedstawienia arystokracji w filmach <i>Vatel</i> oraz <i>Królowa Margot</i> • pisze recenzję dzieła Rolanda Joffégo
*70. Filmowa opowieść o artyście – <i>Dziewczyna z perłą</i> Petera Webbera	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie filmu charakteryzuje życie codzienne w baroku • opisuje proces powstawania dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakterystykę postaci Griet – służącej malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje kadry z filmu z obrazami Jana Vermeera 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i ocenia kreację Scarlett Johansson 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację na temat obrazu artysty w filmie
OŚWIECENIE – O EPOCE					

72. i 73. Oświecenie w Europie i Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia etymologię nazwy epoki • podaje daty graniczne oświecenia w Europie • przedstawia periodyzację polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje światopogląd ludzi oświecenia • wymienia osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • podaje nazwy instytucji powstałych w czasach stanisławowskich 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przemiany społeczne doby oświecenia • charakteryzuje specyfikę polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje wpływ idei oświeceniowych na życie codzienne • analizuje rolę czasopiśmiennictwa w oświeceniu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przemiany światopoglądowe, które ukształtowały epokę
75. i 76. Wiek rozumu i czułego serca	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment traktatu Johna Locke'a <i>Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego</i> i przytacza najważniejsze tezy tekstu • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Traktatu o tolerancji</i> Woltera i podaje najistotniejsze założenia tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne kierunki światopoglądowe oświecenia • prezentuje założenia filozofii Johna Locke'a • charakteryzuje podstawowe elementy światopoglądu Woltera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>deizm, ateizm, materializm, sensualizm, empiryzm, tabula rasa, utylitaryzm, liberalizm, libertynizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście Johna Locke'a argumenty świadczące o tym, że autor był zwolennikiem racjonalizmu i empiryzmu • przedstawia okoliczności, w których powstał <i>Traktat o tolerancji</i> • na podstawie tekstu objaśnia, jaką rolę – według Woltera – odgrywają Bóg i religia 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje podstawowe założenia światopoglądu Immanuela Kanta • wyjaśnia, na czym polega kopernikański przewrót w filozofii dokonany przez Kanta • tłumaczy, czym jest według filozofa prawo naturalne • omawia główne twierdzenia Jeana-Jacquesa Rousseau 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia pogłębioną wiedzę na temat filozofii Immanuela Kanta i Jeana-Jacquesa Rousseau
77. i 78. Sztuka oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na przykładach cechy stylu klasycystycznego w architekturze, malarstwie i rzeźbie • na podstawie wybranych dzieł omawia cechy rokoka 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy stylu klasycystycznego i rokokowego • omawia rolę teatru w oświeceniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego • opisuje specyfikę rokokowych przedmiotów użytku codziennego i wystroju wnętrz • charakteryzuje rolę komedii w teatrze oświeceniowym 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów • wyjaśnia, w jaki sposób sztuka oświecenia odzwierciedlała najważniejsze idee epoki • określa rolę Teatru Narodowego w rozwoju polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat muzyki okresu oświecenia • prezentuje treść i problematykę wybranej komedii klasycystycznej
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI					
79. Wprowadzenie do literatury oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy gatunków literackich najlepiej realizujących postulat dydaktyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje gatunek, który pojawił się w polskiej literaturze XVIII-wiecznej • wymienia najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje klasycyzm w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podstawowe zadania twórcy oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia poetyki normatywne

		cechy literatury sentymentalnej i rokokowej			
80. Bajki Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy gatunkowe bajki i przytacza odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i wyjaśnia morał w bajkach <i>Jagnię i wilcy</i>, <i>Wilk i owce</i> oraz <i>Lew pokorny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie gatunku bajki odnosi sens bajki <i>Wilk i owce</i> do sytuacji z życia codziennego formułuje morał bajki <i>Podróżny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje bajkę <i>Lew pokorny</i> w kontekście wiedzy na temat natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia ogólny obraz człowieka wylaniający się z bajek Ignacego Krasickiego i komentuje go w odniesieniu do znanej mu rzeczywistości
81. <i>Świat poprawiać – zuchwałę rzemiosło</i> – satyra Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje satyrę jako gatunek relacjonuje treść <i>Żony modnej</i> Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje głównych bohaterów satyry wymienia wady ganione przez autora <i>Żony modnej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy utworu, które świadczą o jego przynależności do klasycyzmu porównuje bajkę i satyrę omawia kompozycję satyry 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje satyrę w kontekście ówczesnej obyczajowości wskazuje sposoby osiągnięcia efektu komicznego w satyrze 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście satyry omawia wzorce obyczajowe obecne we współczesnym świecie
82. <i>Śmiejmy się z głupich, choć i przewielebnych</i> – <i>Monachomachia</i> Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje poemat heroikomiczny jako gatunek streszcza wskazany fragment <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie poematu heroikomicznego wskazuje w tekście <i>Monachomachii</i> cechy gatunkowe poematu heroikomicznego odnajduje w utworze ogólną refleksję i ją komentuje 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje fragmenty <i>Monachomachii</i> w kontekście swojej wiedzy na temat funkcjonowania zakonów w XVIII w. wskazuje w tekście przykłady zabiegów językowych mających wywołać efekt komiczny opisuje rolę humoru w <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób ukazania mnichów w poemacie w kontekście fragmentów <i>Monachomachii</i> podejmuje dyskusję na temat funkcji śmiechu w życiu społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje fragment <i>Monachomachii</i> z eposem homeryckim i wskazuje sparodiowane elementy przedstawia w satyryczny sposób wybrany fragment życia społecznego
84. Podsumowanie wiadomości na temat Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy gatunków uprawianych przez Krasickiego i podaje przykładowe tytuły utworów 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje najważniejsze wydarzenia z biografii poety podaje tytuł pierwszej polskiej powieści 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza powracające w twórczości Krasickiego tematy i motywy oraz przytacza tytuły konkretnych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę „księcia poetów” w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę powieści <i>Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki</i>
85. Sentymentalna twórczość Franciszka Karpińskiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sielankę jako gatunek streszcza wskazane fragmenty utworu <i>Laura i Filon</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w świecie przedstawionym utworu elementy o charakterze konwencjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie sielanki i podaje nazwiska twórców tego gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza poglądy Jeana-Jacquesa Rousseau i opisuje ich wpływ na rozwój sentymentalizmu wyjaśnia, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły innych utworów Franciszka Karpińskiego porównuje świat sielankowej arkadii do

				sielanki sentymentalne śmieszą dzisiejszego czytelnika	utopii
87. <i>Pieśń Legionów Polskich we Włoszech</i>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje historyczne okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaj liryki występujący w utworze i wypowiada się na temat podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wydarzenia historyczne przywołane w tekście Józefa Wybickiego określa, kiedy <i>Mazurek Wybickiego</i> został oficjalnie uznany za hymn państwowy 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat roli hymnu i innych symboli w życiu narodu 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję przywołania osoby Tadeusza Kościuszki w zakończeniu pieśni wypowiada się na temat autorstwa i charakteru melodii towarzyszącej tekstowi pieśni
*88. <i>Kubuś Fatalista i jego pan</i>	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się orientacyjną wiedzą na temat dorobku i działalności Denisa Diderota definiuje powiastkę filozoficzną jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> udowadnia, że utwór Diderota jest powiastką filozoficzną 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza utwór <i>Kubuś Fatalista i jego pan</i> wyjaśnia znaczenie słowa <i>fatalizm</i> i odnosi je do treści przeczytanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje kreację narratora w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje bohaterów <i>Kubusia Fatalisty</i> do postaci z powieści <i>Don Kichote</i> Cervantesa
89. <i>Wobec inności – o Podróżach Guliwera</i> Jonathana Swifta	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment <i>Podróży do wielu odległych narodów świata...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje elementy ironii w przeczytanym fragmencie i określa jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób przedstawienia cywilizacji europejskiej w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi fantastyczne wątki podróżnicze do historycznej wiedzy na temat kolonializmu podjmuje dyskusję o spotkaniach różnych cywilizacji we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście dzieła Swifta wypowiada się na temat szans funkcjonowania społeczeństwa wielokulturowego
*90. <i>Rękopis znaleziony w Saragossie</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment <i>Rękopisu...</i> prezentuje własne przeżycia wynikające z lektury tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje powieść szkatułkową 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na podstawie tekstu <i>Rękopisu...</i>, czym jest powieść szkatułkowa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje kreację narratora w <i>Rękopisie...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozważa, czy powieść Jana Potockiego tematycznie przynależy do okresu oświecenia
OŚWIECENIE – NAUKA O JĘZYKU					
91. Mówić poprawnie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje norm językowych podaje typy słowników językowych i wyjaśnia, które wątpliwości rozwiewa dany typ 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza przykłady ilustrujące różne rodzaje norm językowych prezentuje na przykładach cechy stylu oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, kiedy odstępstwo od normy językowej jest błędem językowym odróżnia błędy wewnątrz- od zewnątrzjęzykowych 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza przykłady błędów językowych i określa ich rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje błędy językowe określonego typu

	słownika • nazywa cechy stylu oświeceniowego				
OŚWIECENIE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
92. Podsumowanie wiadomości	• przytacza opinie zawarte we fragmentach tekstów <i>Wynalezienie wolności 1700–1789</i> Jeana Starobinskiego i <i>Mroczne dziedzictwo oświecenia</i> Pawła Lisickiego	• formułuje własną opinię dotyczącą tez zawartych w przeczytanych tekstach • wypowiada się na temat dążeń wolnościowych w XVIII w.	• podejmuje dyskusję na temat spuścizny myślowej oświecenia	• w kontekście fragmentu tekstu Pawła Lisickiego zabiera głos w kwestii manipulowania opinią publiczną w oświeceniu i czasach współczesnych	• podejmuje polemikę z tekstem Pawła Lisickiego
93. Powtórzenie wiadomości	• przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat dorobku oświecenia	• wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej	• formułuje wnioski na tematy związane z twórczością oświeceniową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa oświecenia	• uczestniczy w dyskusji na tematy związane z oświeceniem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa oświeceniowego
OŚWIECENIE – NAWIĄZANIA					
94. Śladami oświecenia	• wymienia instytucje powstałe w epoce oświecenia mające swoje współczesne odpowiedniki	• wskazuje elementy klasycyzmu w kulturze współczesnej	• omawia wpływy światopoglądu oświeceniowego na człowieka XXI w.	• analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą oświecenia	• podaje konkretne przykłady wpływu sztuki klasycystycznej i sentymentalnej na twórczość późniejszych epok • omawia zmianę światopoglądową, jaka zaszła w epoce oświecenia
95. Czesław Miłosz o rozumie	• podaje najistotniejsze fakty z biografii Czesława Miłosza • określa funkcję apostrofy rozpoczynającej tekst <i>Rozum</i>	• wskazuje sytuacje, do których odnosi się w drugim akapicie tekstu podmiot mówiący • wyjaśnia funkcję użycia słowa <i>gdybyż</i>	• odnosi teksty Czesława Miłosza do światopoglądu oświeceniowego	• wyjaśnia metafory użyte w tekście <i>Labirynt</i> • opisuje, co było przyczyną niezgody autora na <i>uwielbienie labiryntu swego umysłu</i>	• określa, jaką rolę wyznacza sztuce i artyście podmiot mówiący
*96. Człowiek poszukujący	• rozpoznaje we fragmencie tekstu <i>Jak szukaliśmy Lailonii</i> Leszka	• odnosi tekst do istoty ludzkiego życia • podejmuje próbę	• przytacza najistotniejsze fakty z biografii Leszka Kołakowskiego	• wypowiada się na temat istoty szukania • analizuje metaforyczne	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania w interpretacji tekstu

	Kołąkowskiego powiastkę filozoficzną i określa jej cechy • streszcza przeczytany fragment utworu	interpretacji utworu na poziomie metaforycznym	• konfrontuje czytany fragment ze światopoglądem oświeceniowym • interpretuje tekst na poziomie metaforycznym	znaczenie Lailonii jako przedmiotu poszukiwań	
97. Bajki współczesne	• streszcza teksty Zbigniewa Herberta <i>Wilk i owieczka</i> oraz <i>Wiatr i róża</i> • odnajduje w utworach cechy gatunkowe bajki	• interpretuje morały bajek Herberta	• przytacza najważniejsze fakty z biografii Zbigniewa Herberta • analizuje kreację narratora w bajce <i>Wilk i owieczka</i>	• komentuje sposób, w jaki Herbert odnosi się do tradycji XVIII-wiecznego bajkopisarstwa	• pisze analizę porównawczą wybranych bajek Ignacego Krasickiego i Zbigniewa Herberta
*98. Współczesne nawiązania malarskie – <i>Perspektywa: „Madame Récamier” Davida</i>	• wyjaśnia, że pierwowzorem obrazu René Magritte’a <i>Perspektywa: „Madame Récamier” Davida</i> było klasycystyczne dzieło Jacques’a-Louisa Davida pod tytułem <i>Madame Récamier</i>	• analizuje obraz Davida jako modelowy przykład klasycyzmu w sztuce	• porównuje surrealistyczne dzieło René Magritte’a z obrazem Davida • opisuje swoje wrażenia wynikające z zestawienia obu dzieł	• interpretuje współczesny obraz i ocenia go z perspektywy własnej wrażliwości	• pisze analizę porównawczą obu obrazów, wykorzystując szerokie konteksty i nawiązania
*99. Wobec konwencji – <i>Laura i Filon</i> Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej	• wskazuje utwór, do którego nawiązuje wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej	• odnajduje w wierszu elementy nawiązujące do konwencji sielanki oświeceniowej	• interpretuje wymowę wiersza	• omawia polemikę poetki z oświeceniowym sentymentalizmem	• rozpoznaje typ malarstwa oświeceniowego, do którego nawiązuje wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, i wskazuje punkty wspólne obu dzieł
100. Współczesny Robinson	• streszcza fabułę filmu <i>Cast Away – poza światem</i> w reż. Roberta Zemeckisa	• charakteryzuje głównego bohatera przed pobytem na bezludnej wyspie i po jego powrocie do cywilizacji	• wyjaśnia, jak w kontekście filmu rozumie słowo <i>świat</i> użyte w tytule • opisuje znaczenie piłki dla głównego bohatera podczas jego pobytu na wyspie	• analizuje konfrontację bohatera z cywilizacją po powrocie z wyspy • interpretuje motyw nieotwartej paczki	• wypowiada się na temat kreacji Toma Hanksa w filmie • porównuje fabułę filmu z treścią książki <i>Robinson Crusoe</i> Daniela Defoe
*101. <i>Amadeusz</i> Miloša Formana	• streszcza fabułę filmu	• charakteryzuje Antonia Salieriego i Amadeusza Mozarta jako dwie kontrastujące ze sobą postacie	• nazywa chwyt narracyjny zastosowany w filmie i określa jego funkcję	• ocenia postępowanie Mozarta i wypowiada się na temat praw artysty do niekonwencjonalnego zachowania	• opisuje kondycję artysty w XVIII w.

--	--	--	--	--	--